

Pirkei Avos Lox & Learn
Perek 1: Hillel and Shammai Part 2

Sponsored by Jake and Karen Abilevitz in memory of Jake's Beloved Parents, ז"ל & לאה בת אברהם ז"ל,
and Karen's brother ז"ל יהושע בן שמעון דב ז"ל

A) Mishna Avos 1: 12

Mishnah 12. Hillel and Shammai received [the Oral Tradition] from Them [i.e. The foregoing]. Hillel used to say: be thou of the disciples of Aaron, loving peace and pursuing peace, [be thou] one who loveth [one's fellow.] creatures and bringeth them nigh to the Torah.	משנה יב - הלל ושמאי קבלו מהם הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה
---	--

1. הוי מתלמידיו של אהרן

1.1. **RASHBAM** – Hillel's statement reflects his humble character

1.2. **R' ELAZAR AZKARI** – "הוי" – connotes a metamorphosis – you can transform yourself into a student of Aharon, even if it isn't in your personality

1.3. **R' YOSEF YAAVETZ** – Why mention Aharon? Just say "Ohev Shalom..." Don't think the work is too degrading for your elitist, aristocrat, scholarly, pious self.

2. AHARON'S TREATMENT MANUAL

2.1. מסכתות קטנות מסכת אבות דרבי נתן נוסחא ב פרק כד & נוסחא א פרק יב

2.1.1. דבר אחר הוי מתלמידיו של אהרן מלמד שהיה אהרן שואל בשלום בוגדי ישראל והיה אחד מהם מבקש לעשות עבירה והיה אומר (הוא) [אוי] לי מחר יבא אהרן וישאל בשלומי היאך אני משיבו והיה בוש ולא היה סורח.

2.1.2. וכן שני בני אדם שעשו מריבה זה עם זה. הלך אהרן וישב לו אצל אחד מהם ואמר לו בני ראה חברך מהו אומר מטרף את לבו וקורע את בגדיו אומר אוי לי היאך אשא את עיני ואראה את חברי בושתי הימנו שאני הוא שסרחתי עליו. הוא יושב אצלו עד שמסיר קנאה מלבו והולך אהרן ויושב לו אצל האחר וא"ל בני ראה חברך מהו אומר מטרף את לבו וקורע את בגדיו ואומר אוי לי היאך אשא את עיני ואראה את חברי בושתי הימנו שאני הוא שסרחתי עליו. הוא יושב אצלו עד שמסיר קנאה מלבו. וכשנפגשו זה בזה גפפו ונשקו זה לזה.

2.1.3. וכן איש שהיה צהוב עם אשתו ומשלחה מביתו והיה אהרן הולך אצלו ואומר לו בני למה צהבת עם אשתך. אומר לו על שסרחה עלי. א"ל הרי אני עורבה שאינה סורחת עוד עליך מעתה. הולך לו אצל אשתו ואומר לה בתי למה צהבת את בעליך. אמרה לו שהכני וקללני. אמר לה הריני עורבו שאינו מכך ולא מקללך עוד מעתה. וכך אהרן עושה כל ימיו עד שחיה מכניסה לתוך ביתו והיתה מתעברת ויולדת בן ואמרה לא נתן לי הבן הזה כי אם בזכות אהרן. ויש אומרים יותר מג' אלפים מישראל היה שמם אהרן. וכשמת (הלינו) [חלצין] על מטתו יותר מכ"ד אלפים (בני) [בנים] ובני בנים לכך נאמר ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל (במדבר כ' כ"ט):

3. WHY THE REPETITION?

3.1. RABBEINU YONAH – OHEV = EMOTIONAL; RODEF = BEHAVIORAL

ר"ל שיאהב בלבו האמת והשלום וירדוף אחריו בפועל ידיו כי יש בני אדם אוהבים אותו בלבם לא שיטרחו עצמן לשום שלום בעולם ואינם הולכים בדרכי שלום אך העושים פעולה ומשימין שלום בין אדם לחבירו ואוהבים לעשות המלאכה כמו שנאמר [תהלים ל"ד י"ד] בקש שלום ורדפהו אותם הם מתלמידיו של אהרן ...

3.2. MEIRI – OHEV=OTHERS; RODEF = OWN RELATIONSHIPS

אוהב שלום כלומר בין אדם לחברו ורודף שלום בעסקי עצמו עם שאר בני אדם

3.3. AHAVAS AVOS – OHEV = OWN RELATIONSHIPS; RODEF = OTHERS

3.4. KNESSES YISRAEL – OHEV = SELF; RODEF = OTHERS

3.5. RAAVAN – OHEV = LOCALLY; RODEF = TRAVEL

3.6. אברהם פריצול (Farissol) - OHEV = CALMLY; RODEF = GRIT

4. אוהב את הבריות ומקרבן לתורה

4.1. **תפארת ישראל א: מזו) ומקרבן לתורה.** ובעניין חיובו לתלמידיו וצאן מרעיתו, אמר, אוהב אפילו אותן שאינן ראויין להקרא אדם מצד חולשת שכלם, רק כשאר בריות יחשבו, ותיטיב להם בגופניות, וברוחניות, שכשתוכיחם תחוס על כבודם, לא בזעף וקצף, כ"א בדברי רצוי בחן וחסד, כאב רחמן לבניו, כי רק עי"ז תקרבם לתורה, דאין אדם שומע עצת שונאו, רק עצת אוהבו וכן מצינו שהתנהג עם הגר שבא לפניו ועם שאר בני"א שקנטרוהו כמבואר בפ"ב דשבת וכן מצינוהו קודם שנתמנה נשיא שהיה חוטב עצים ושואב מים, ולא הודיע על עצמו כמבואר בנדרים, ולכן אמר הכי אוהב את הבריות לא אמר את אדם, מדאמרין [ביבמות ס"ב א'] אתם קרויין אדם וכו', דאפילו עובד כוכבים, או המקנטרך על חנם כהנך דשבת שקנטרוהו על לא דבר ואין ראוי לקרותו אדם אשר בצלם אלקים עשה אותם, אלא שם בריות נאות להם אעפ"כ תדבר עמם בנחת, ובוזה תקרבם לתורה:

5. Sefas Emes – It doesn't work like this anymore...

B) Mishna Avos 1: 13

Mishnah 13. He [also] used to say: a name that is widespread loses its fame; one who does not add [to his knowledge] causes [it] to cease; whoever does not study [the Torah] deserves death; whoever makes [unworthy] use of the crown [of learning] passeth away.	משנה יג - הוא היה אומר נגד שמה אבד שמה ודלא מוסיף יסיף ודלא יליף קטלא חייב ודישתמש בתגא חלף
--	--

6. **בית הבחירה (מאירי)** - הוא היה אומר ר"ל הלל נגד שמה אבד שמה כלומר כל שעוסק בתורה כנגד פרסום השם ר"ל שלא לשמה אלא להתגדל ולקנות שם אבד שמה כלומר תפסק מעלתו ויאבד שמו

C) Mishna Avos 1: 14

Mishnah 14. He [also] used to say: if i am not for myself, who is for me, But if I am for my own self [only], what am I, and if not now, when?	משנה יד - הוא היה אומר אם אין אני לי מי לי וכשאני לעצמי מה אני ואם לא עכשיו אימתי
---	--

7. **פירוש רבינו יונה** - הוא היה אומר אם אין אני לי מי לי - אם לא אוכיה עצמי שאזרז עצמי במצות מי לי להוכיח ולזרזני כי זרוז האחרים טוב הוא לפי שעה אבל כשיעורר האדם את עצמו בכל יום ויום יוסיף לחשוב מחשבות לעשות מלאכת ה' ואין שכחה לפניו כאשר לבו חפץ והוא דרך ישר לפני איש
8. **פירוש המשנה לרמב"ם** - אמר: אם לא אהיה אני בעצמי המעורר נפשי למעלות - מי יעירה? הואיל ואין שם מעורר מבחוץ, כמו שבארנו בפרק השמיני. והואיל ואני הוא המטה נפשי לאיזה צד שארצה - איזה מעשה עשיתי מן המעשים הטובים? כאילו הפחית עצמו ואמר: מה אני? כלומר: איזה דבר בא ממני? הנה אני לא שלמתי, אף על פי שידעתי זה הענין. אחר כך שב ואמר: ואם לא אקנה המעלות עתה, בשנות הבחורות, מתי אקנה אותן, הבשנות השיבה והזיקנה? - לא, כי יקשה להסיר התכונות אז, הואיל והקניינים כבר התחזקו והתיישבו, אם מעלות ואם פחיתויות. אמר החכם: +משלי כב, ו+ "חנוך לנער" וכו'.

9. **Shaarei Yosher – Rabbi Shimon Skop** - <http://www.aishdas.org/asp/ShaaareiYosher.pdf>

In my opinion, this idea is hinted at in Hillel's words, as he used to say, "If I am [not] for me, who will be for me? And when I am for myself, what am I?" ¹³ It is fitting for each person to strive to be concerned for himself. But with this, he must also strive to understand that "I for myself, what am I?" If he constricts his "I" to a narrow domain, limited to what the eye can see [is him], then his "I" – what is it? Vanity and ignorable. But if his feelings are broader and include [all of] creation, that he is a great person and also like a small limb in this great body, then he is lofty and of great worth. In a great engine even the smallest screw is important if it even serves the smallest role in the engine. For the whole is made of parts, and no more than the sum of its parts.	ולדעתי מרומז ענין זה במאמרו של הלל ע"ה שהיה אומר "אם [אין] אני לי מי לי? וכשאני לעצמי מה אני?" היינו שראוי לכל אדם להתאמץ לדאוג תמיד בעד עצמו, אבל עם זה יתאמץ להבין שאני לעצמי מד, אני, שאם יצמצם את ה"אני" שלו בחוג צר כפי מראית עין, אז "אני" זה מה הוא, הבל הוא ובאין נחשב, אבל אם תהיה הרגשתו מאומתת, שכללות הבריאה הוא האדם הגדול והוא ג"כ כאבר קטן בגוף הגדול הזה, אז רם ונשא גם ערכו הוא, שבמכונה גדולה גם מסמר היותר קטן אם רק משמש כלום להמכונה, הוא דבר חשוב מאד, שהכלל בגוי מפרטים ואין בכלל אלא מה שבפרט.
--	--

D) Mishna Avos 1: 15

Mishnah 15. Shammai used to say: make thy [study of the] Torah [a Matter of] established [regularity]; speak little, but do much; and Receive all men with a pleasant countenance.	משנה טו - שמאי אומר עשה תורתך קבע אמור מעט ועשה הרבה והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות
---	---

10. עבודת ישראל ליקוטים לאבות פרק א

- 10.1. כי בודאי צריך האדם לקבוע עתים לתורה ולעשותם עיקר עסקיו, וזהו קבע:
- 10.2. או יאמר עשה תורתך קבע. שצריך האדם לראות שגיגע לו איזה פעולה ותכלית לעבודת הבורא יתברך מהלימוד שלמד ויקבע הדברים בלבו ולא יהיה כמשפה ולחוץ, כי מה יועיל לו רוב הדברים והלימוד באם לא יגיע לו ממנו שום תועלת, וזהו אמור מעט ועשה הרבה, שהאמירה והדיבור יהיו מעט ועיקר כוונתך יהיה על העשייה שתרבה. כי זה אינו כלום שילמוד האדם את התורה, רק צריך להיות שהתורה תלמדוהו דרכי ה' והדרך אשר ילך בה, כמו שאנו מברכין המלמד תורה לעמו ישראל, שהתורה מלמדת אותנו:
- 10.3. או יאמר עשה תורתך קבע. רומז על האדם כשלומד או מתפלל שיקבע הדברי תורה ההם למעלה ויקשרם למעלה בשורשם תחת כסא כבודו יתברך שמו, אמור מעט וכו', רצה לומר אף שאמירתך בזה העולם הוא דבר מועט, אבל בעולם העליון הוא הרבה כי כמה אלפים עולמות מתתקנים אחר הדיבור שלומד כהוגן ועל דבר הנזכר:
- 10.4. או יאמר עשה תורתך קבע. כשתלמוד או תתפלל תראה שדיבורך יהיה קבוע למעלה, אמור מעט ועשה הרבה, שתאמר מעט בתפילה ואף על פי כן תעשה ותפעול הרבה למעלה:

11. TIFERES TZVI – If you want to learn, say you want to learn a little (5-minute rule)

12.

והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות. רבינו יונה מפרש שציוה התנא להראות לכל אדם פנים שמחות^{לט}, כדי שתהיה רוח הבריות נוחה ממנו^מ. עוד פירש שזהו ציווי להתרחק ממדת הכעס, שאם פניו זועפות ישנאוהו וירצו להזיק לו. ובמאירי מפרשו על הכנסת אורחים, שאפילו אם אין לבך שמח בביאתו, תראה לו פנים שמחות עד שיחשוב שאתה שמח שהוא באי^מ. והרשב"ץ ביארו גם כן על הכנסת אורחים, והוכיח כן, שכיון ששמאי היה קפדן כמבואר בגמרא (טזג לז), לא יתכן על פי מידתו שציוה דבר כזה על כל אדם^מ. ולכן חולק על רבינו יונה ומפרש ששמאי מדבר רק בהכנסת אורחים שיקבלם בסבר פנים יפות^מ. והוסיף רבינו בחיי שאם אין אתה עושה כן עדיף שלא תכניס אותו לביתך בכלל^מ. וברבינו בחיי כתב שאפילו אם אינך מכירו, צריך אתה לקבלו בסבר פנים יפות, כי אולי אדם חשוב הוא. ומשמע שהקפדת התנא היתה שלא יכשל בלפגוע בכבוד אדם חשוב.

13. MAHARAL

ובודאי מה שאמר הלל אוהב שלום ורודף שלום, בודאי בעל המדה הזאת אינו עומד על מדותיו שאם היה עומד על מדותיו איך יהיה רודף שלום, שכל ענין מי שהוא רודף שלום שיאמר לחבירו שיהיה מותר מה שעשה לו חבירו ולא יעמוד על מדותיו, וזה היה בוודאי מדת הלל שלא היה קפדן ומדתו לוותר. ולכך בא שמאי ואמר כי אמת הוא שמדה הזאת שלא לעמוד על מדותיו היא מדה טובה, ודבר זה שייך במילי דעלמא אבל שיהיה האדם נוטה לגמרי אל מדה זאת שלא יהיה מעמיד מדותיו כלל, ורצה להנהיג הכל על דרך שלא לעמוד במדותיו, דבר זה אינו טוב כי במילי דשמאי ראוי שיהיה תורתו קבע, ואם כל מדת האדם שאינו מעמיד על ענינו, יהיה ג"כ הנהגתו במילי דשמאי כך ולא יהיה קביעות לאדם בתורתו...

ואמר והוי מקבל את כל אדם בסבר פנים יפות, וגם בזה שמאי נמשך למדתו כי למדת הלל שמדתו היה שלא יהא אחד עומד על מדתו ולא יהיה לו קפידה בשום דבר, ולפיכך אין קפידה על זה אם לא יקבל אותו בסבר פנים יפות כי אין להקפיד על זה, ואין זה מדה טובה שאף שודאי מצד המקבל טוב מאוד שלא יקפיד על דבר זה, מכל מקום מצד הפועל ראוי שיהיה מקפיד בתכלית ההקפדה עד שיהיה מקבל כל אדם בסבר פנים יפות, ולא יאמר אין קפידה בזה ולא יקפיד אותו האדם אם לא יקבל אותו בסבר פנים יפות. ובזה משלים שמאי במוסר שלו מוסר הלל עד כי כאשר שניהם יחד בוודאי הם טובים, כי בין האדם לחבירו לא יהיה לאדם קפידה, אבל במילי דשמאי יהיה לו קפידה. אף במילי דעלמא כי המקבל בודאי לא יהיה מקפיד, כי אם לא קבל אותו חבירו בסבר פנים יפות לא יקפיד, אבל הפועל יהיה מקפיד, וידוע כי מדת שמאי שהיה מקפיד ולכך דברי מוסר של שמאי כי יעשה תורתו קבע ויקפיד שלא ישנה, ויקבל כל אדם בסבר פנים יפות, אף שאם לא עשה זה אין ראוי אל המקבל שיקפיד, מכל מקום יש לאדם להקפיד ויקבל כל אדם בסבר פנים יפות, וכל אחד מוסר שלו כפי מדתו ובוזה נשלם מוסר הזוג החמישי מהמקבלים